

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу Дяків Оксани Ярославівни

«Оцінка креативно-інноваційної діяльності регіонів України в умовах євроінтеграції», що представлена на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

1. Актуальність, мета та завдання дослідження

Пошук шляхів до вирішення проблем, що не дозволяють забезпечувати кількісне зростання основних складових національної економіки та створювати умови для підвищення ефективності економічних процесів - першочергове завдання сьогодення. Одним з таких шляхів є формування інноваційної моделі розвитку, котра має стати відправним пунктом модернізації сучасного інституційного середовища економічного та соціального розвитку держави та її регіонів. Сучасні національні інноваційні моделі розвитку, що успішно функціонують в європейських країнах, є поєднанням регіональних інноваційних підсистем, побудованих на організаційних засадах реалізації креативно-інноваційної діяльності, виходячи з пріоритетів регіонального розвитку.

Відповідно до цього існує потреба у вивченні передових світових практик стимулювання інноваційного розвитку та їх адаптації до особливостей національного інституційного середовища. Враховуючи, особливості інноваційного розвитку європейських країн виникає потреба у визначенні місця регіонів України у світовому інноваційному просторі та оцінюванні сучасного рівня їх креативно-інноваційної діяльності.

Всі ці аспекти є вагомими чинниками у визначенні актуальності проведеного Дяків О.Я дослідження.

Проведене дослідження виконано відповідно до плану наукових досліджень ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя

Стефаніка» і є складовою теми «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах» (номер державної реєстрації 0113U005083), яка виконується на кафедрі економічної кібернетики. Особисто автором запропоновано теоретико-методичні та практичні рекомендації стосовно дослідження процесів розвитку креативно-інноваційної діяльності в регіонах України.

Метою дослідження, проведеного Дяків О.Я., є теоретичне узагальнення підходів до диференціації регіонів за ознаками креативно-інноваційної діяльності та розробка методичного забезпечення оцінки рівня її розвитку в регіонах України.

Для досягнення сформульованої мети дисертаційної роботи було вирішено такі завдання:

- уточнено термінологічний апарат теорії інновацій з виокремленням креативної складової інноваційної діяльності;
- узагальнено світовий досвід диференціації регіонів за характеристиками креативно-інноваційної діяльності;
- виокремлено складові механізми управління інноваційною діяльністю в регіоні;
- розвинуто наявні підходи до формування класифікаційних ознак європейських регіонів з огляду на ресурсний потенціал їх наукової та інноваційної діяльності;
- виявлено та обґрунтовано основні характеристики креативно-інноваційної діяльності в розрізі регіонів України;
- визначено рівень інноваційності регіонів України та їх місце в інноваційному просторі Європейського Союзу;
- сформовано методичне забезпечення оцінювання зміни рівня розвитку креативно-інноваційної діяльності в регіонах України.

2. Новизна наукових результатів, отриманих в дисертації

До результатів дисертації, які містять елементи наукової новизни, можна віднести:

- розроблене з урахуванням передових європейських зразків методичне забезпечення оцінювання зміни рівня розвитку креативно-інноваційної діяльності в регіонах України, яке, на відміну від наявних розробок, ґрунтується на сформованій матриці переходу за характеристиками *input* (що включає весь наявний потенціал регіону) і *output* (що включає результати діяльності), і дає змогу складання прогнозу про перехід регіону до іншого класу;

- розвинутий у напрямі врахування поточної інформаційної бази аналізу інноваційного розвитку методичний підхід до оцінювання рівня розвитку креативно-інноваційної діяльності по регіонах України. На відміну від нечисленних існуючих аналогів, пропонована новація базується на обґрунтуванні доцільності використання системи показників, котрі, хоча не є повністю ідентичними до широко застосованих в європейській практиці, але максимально наближені до таких, що дало змогу ранжувати регіони країни, виходячи зі стану та специфіки їх економічних систем;

- удосконалений в напрямі структуризації чинників розвитку методичний підхід до визначення місця регіонів України в світовому інноваційному просторі, що базується на системі індикаторів, які характеризують розвиток інноваційної діяльності та її креативної складової за чотири групи: соціально-економічних умов інноваційної діяльності, стану науково-технічного потенціалу, якості інноваційної політики та якості інноваційної діяльності.

3. Ступінь обґрунтованості положень, висновків та пропозицій

Подана до захисту дисертаційна робота Дяків О.Я. є завершеним результатом розробки теоретичних основ проведення якісної оцінки та кількісного вимірювання інноваційного розвитку регіонів України. Керуючись вихідними даними провідних європейських методик, здобувач робить спробу їх адаптації під українські реалії та наявну статистичну базу.

Основні положення, які виносяться на захист, було отримано завдяки вчасному використанню методів логічного, статистичного аналізу, класифікаційно-аналітичних методів, методів графічного аналізу, методу ентропії та матричного методу.

Інформаційну базу роботи становлять законодавчі акти України, офіційні статистичні матеріали Державної служби статистики України, аналітичні дані рейтингових компаній.

Таким чином, наукові положення, висновки і рекомендації, які наведені в дисертаційній роботі Дяків О.Я., мають достатній рівень обґрунтованості.

4. Стиль викладення матеріалів дисертації та автореферату.

Оцінка відповідності автореферату змісту дисертації

Дисертація та автореферат Дяків О.Я написані грамотно, з дотриманням вимог, що висуваються до кандидатських дисертацій. Назва дисертації повністю відповідає її змісту. Виклад результатів проведених досліджень проведено в чіткій логічній послідовності і є добре структурованим.

Матеріали, викладені в авторефераті, дають можливість зробити висновки про мету дослідження, завдання, які вирішено в роботі, застосовувані методи, самі результати проведених досліджень а також їх наукову новизну. Автореферат достатньо повно відображає суть дисертації та її основні висновки.

За структурою та змістом автореферат відповідає вимогам, що ставляться МОН України. Зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

5. Оцінка публікацій

Основний зміст роботи опубліковано у 11 друкованих наукових працях загальним обсягом 4,4 друк. арк., серед яких: 1 – у виданнях іноземних держав, 6 – у наукових фахових виданнях та 4 публікації за матеріалами конференцій. Зокрема, апробація результатів проводилась на

XIX Міжнародній науково-практичній конференції «Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки» (Луцьк, 29-30 травня 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційна стратегія і тактика фінансово-економічного розвитку суб'єктів національного господарства» (Чернівці, 19-20 грудня 2014 р.); V Міжнародній науково-практичній конференції «Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем» (Івано-Франківськ, 20-22 травня 2015 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики» (Харків, 22-23 травня 2015 р.).

Кількість наукових статей та їх обсяг відповідають вимогам, що стосуються основного змісту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

6. Відповідність дисертації встановленим вимогам

За своєю структурою, обсягом та рівнем оформлення дисертація Дяків О.Я. відповідає вимогам, що встановлені до кандидатських дисертацій.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 194 найменувань і додатків. Основний зміст дисертації викладено на 156 сторінках. Робота містить 29 таблиць (з них 3 займають 3 повні сторінки), 28 рисунків (з них 1 займає 1 повну сторінку).

7. Теоретичне та практичне значення

Треба зазначити, що подана на розгляд дисертація більшою мірою присвячена висвітленню теоретичних основ формування передумов інноваційного розвитку як європейських регіонів, так і регіонів України, тобто суто прикладні аспекти дослідження перебувають на дещо другорядному плані. Тут же зауважуємо, що запропонований в роботі рівень теоретичного розкриття сутності креативно-інноваційної діяльності робить можливою подальшу розробку суто прикладних методик оцінювання, аналізу та прогнозування інноваційного розвитку регіону.

З теоретичної точки зору, найбільшу цінність становитимуть такі результати роботи:

– визначення сутності та змісту креативної складової інноваційної діяльності на регіональному, національному та міжнародному рівнях;

– розроблений підхід до класифікації регіонів України з урахуванням креативної складової інноваційного розвитку.

Практичну цінність представляють:

– модифікована європейська методика визначення рівня інноваційного розвитку регіонів, на основі якої здобувач формує рейтинг інноваційного розвитку регіонів України та оцінює їх місце в інноваційному просторі Європейського Союзу;

– сформоване методичне забезпечення оцінювання зміни рівня розвитку креативно-інноваційної діяльності в регіонах України.

Основні результати дисертації Дяків О.Я. знайшли своє впровадження в роботі Департаменту економіки Івано-Франківської обласної державної адміністрації (довідка № 06/09-516 від 26.05.2015 р.), а також використовуються в навчальному процесі під час викладання курсів «Регіональна економіка», «Стратегічний менеджмент» та «Міжнародний менеджмент» на економічному факультеті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (довідка № 01-15/03/572-1 від 07.04.2015 р.).

8. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Беручи до уваги отримані позитивні результати, треба відмітити наступні зауваження та дискусійні питання:

1) доцільно було б звернути більше уваги на застереження щодо застосування індикаторів, наведених в Регіональному інноваційному таблоїді (с. 64) у процесі адаптації даної розробки до умов України;

2) в роботі варто було б обґрунтувати доцільність застосування саме тесту незалежності χ^2 для порівняння результатів класифікації регіонів (с. 130). Використовуючи подібні тести, рекомендується попередньо

коротко описати його суть та задачі, які вирішуються з його допомогою, або ж дати посилання на джерела, де таку інформацію можна знайти;

3) з дослідження не зрозуміло, чи перевірялись локальні індикатори індексу НПІРІ на наявність можливого лінійного зв'язку між собою. Якщо перевірялись, то яким чином це було враховано в процесі розрахунку інтегрального індексу?

4) у процесі оцінки та аналізу інноваційного розвитку європейських країн, а також регіонів України, варто було б більше уваги приділити дослідженню зв'язку між європейською практикою інноваційного розвитку та рівнем інноваційного розвитку в Україні;

5) з метою обґрунтування авторського вибору методики оцінки при постановці задачі креативно-інноваційної діяльності регіонів, зокрема, кількісній оцінці саме креативної складової інноваційного розвитку варто було б здійснити попередній аналіз підходів до такого роду оцінки.

9. Висновок по дисертації

Незважаючи на вказані зауваження та дискусійні положення, подана до захисту дисертаційна робота «Оцінка креативно-інноваційної діяльності регіонів України в умовах євроінтеграції» виконана на високому науковому та професійному рівні. Робота відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» № 567 від 24 липня 2013 р. щодо кандидатських дисертацій. Проведений аналіз показав, що представлена дисертація є завершеною науковою працею, виконаною особисто її автором, містить науково-обґрунтовані теоретичні і практичні результати, характеризується продуманим планом викладу результатів проведених здобувачем досліджень. Основні результати дисертації опубліковані у наукових фахових виданнях України, а також у зарубіжних виданнях.

Автореферат дисертації за своїм змістом відображає основні положення дисертаційної роботи.

Підсумовуючи результати вивчення дисертації та автореферату, треба відмітити, що вона присвячена вивченню актуальної на сьогоднішній день теми, відзначається високим теоретичним і практичним рівнем. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, наукова новизна отриманих результатів, повнота та структурованість викладу результатів досліджень в опублікованих працях повністю відповідають вимогам до кандидатських дисертацій.

За складом вирішених завдань дисертація відповідає паспорту спеціальності 08.00.05.

Вважаю, що автор дисертації Дяків Оксана Ярославівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

Офіційний опонент:

доцент кафедри фінансів Луцького
національного технічного університету
Міністерства освіти і науки України
кандидат економічних наук, доцент

I.В. Олександренко

